

AALBORG STIFT
SÆSONPROGRAM 2018 · 2019

Teologisk voksenundervisning

Formål

Formålet med Teologisk Voksenundervisning i Aalborg Stift er at give en bred og grundig orientering om kristendommens idé-indhold og historie.

Undervisningen omfatter de fleste af de fag, der undervises i på de teologiske fakulteter i Aarhus og København.

Ambitionen er at give kursisterne en mulighed for at fordybe sig i kirkens bekendelsesgrundlag og det religiøse univers, som har sat sit præg på dansk kultur i 1000 år. Undervisningen er således et tilbud til alle, der ønsker at udvide deres kendskab til Bibelen og dens tilblivelse samt til kristendommens oprindelse, gudsopfattelse, historie og livsforståelse. Undervisningen henvender sig bredt og er åben for alle voksne i hele Aalborg Stift.

Forløb

Teologisk Voksenundervisning har en 1., 2., 3. årgang med fast pensum samt en 4. årgang med vekslende programindhold. Nybegyndere starter på 1. årgang og rykker hvert år en klasse op for at slutte med 3. årgang. Alle der har fuldført forløbet kan dog fortsætte på et fortsætterhold, 4. årgang, så længe de ønsker.

Ud over de almindelige kursusdage arrangeres der hvert år en indledende "Teologiens Dag", som i år bliver den 21. september 2018.

Teologiens dag henvender sig til alle interesserede og er også for dem, der ikke er tilmeldt Teologisk Voksenundervisning.

Dagen er tænkt som en uforpligtende introduktion til den teologiske voksenundervisning, og er for alle allerede tilmeldte en måde at påbegynde en ny sæson.

Dagen er således åben for alle.

Tid, sted og undervisningsform

SÆSON 2018/19	SÆSON 2019/20	SÆSON 2020/21
6. OKTOBER	5. OKTOBER	3. OKTOBER
27. OKTOBER	26. OKTOBER	24. OKTOBER
17. NOVEMBER	16. NOVEMBER	14. NOVEMBER
8. DECEMBER	7. DECEMBER	5. DECEMBER
5. JANUAR	4. JANUAR	9. JANUAR
26. JANUAR	25. JANUAR	30. JANUAR
16. FEBRUAR	15. FEBRUAR	20. FEBRUAR
9. MARTS	7. MARTS	13. MARTS

Grundforløbet strækker sig over tre sæsoner/vintre på ovennævnte lørdage

NYHED: Sæsonens sidste undervisningsdag den 9. marts 2019 vil for ALLE årganges vedkommende slutte kl.14.00! Bestyrelsen for Teologisk Voksenundervisning har besluttet at afholde en fælles afslutningsfrokost umiddelbart efter sidste undervisningstime i sæsonen. På denne måde markerer vi sæsonafslutningen med håb om mange deltagere.

Tilmelding til afslutningsarrangementet: først i det nye år.

Undervisningen foregår i Folkekirkens Hus og i krypten under Budolfi kirke. Alle får inden kursusstart oplysning om praktiske forhold samt besked om, hvilket undervisningslokale der tildeles den enkelte årgang.

Undervisningsdagen begynder kl.9.00 med morgenkaffe i Domkirkens krypt efterfulgt af morgensang i Domkirken kl.9.30. Selve undervisningen begynder kl.10.00. Undervisningen former sig oftest som foredrag med drøftelse. Forløbet er som følger:

Morgenkaffe i Domkirkens krypt	09.00 – 09.30
Morgenandagt i Domkirken	09.30 – 09.45
1. lektion	10.00 – 11.45
Frokost (medbragt)	11.45 – 12.30
2. lektion	12.30 – 14.10
(4. årgang afsluttes kl.14.10)	
3. lektion	14.20 – 16.00

Lærerne

Lærerne er teologer eller andre med akademisk baggrund. I den kommende sæson underviser følgende på 1. 2. og 3. årgang: Iben Aldal, Johannes Kühle, Lisbeth Michelsen, Niels Grymer, Mikael Byrial Jensen, Jørgen Jørgensen, Jens-Peter Olsen, Hanne Dahl og Folmer Toftdahl-Olesen.

KARL BARTH

PAUL TILlich

RUDOLF BULTMANN

FRIEDRICH GOGARTEN

Teologiens Dag

**Fredag den 21. september 2018
kl.16.00 - 21.00 i Folkekirkens Hus**

Teologiens dag er for alle, der interesserer sig for teologi og kristendom. Den er for potentielt nye kursister på TVU, som gennem denne dag, gerne vil "snuse" til, hvad TVU står for. Og dagen er for dem, der allerede kender TVU.

Husk tilmelding til Teologiens dag (200 kr.). Ny procedure - se side 11.

PROGRAM:

Kl.16.00-16.30

Velkomst og kaffe i Folkekirkens Hus.

Kl.16.30 – 18.00 Foredrag ved professor (mso) dr. teol., Ph.d. Anders-Christian Jacobsen,

"Døde Gud i krigen? - Kristendom og teologi efter 1. verdenskrig."

I nov. 2018 fejrer vi 100året for afslutningen på første verdenskrig.

Første verdenskrig ændrede Europa. Det gælder ikke blot politisk og geografisk,

men også mentalt, kulturelt og teologisk. Den optimistiske og kulturåbne liberale teologi, som havde præget Europa i det 19. århundrede, gik under i krigen, og af skyttegravene fremstod den såkaldte dialektiske teologi, der var præget af mistro til mennesket og alle menneskelige frembringelser. Fra mennesket og menneskers kultur kommer der intet godt, mente denne dialektiske teologi. Den dialektiske teologi kaldes også åbenbaringsteologi, netop fordi Guds selvåbenbaring i Kristus sættes i centrum som det eneste troværdige, og som modsætning til alt menneskeligt.

- Dette er et eksempel på, at erfaring skaber teologi. Spørgsmålet er hvilke erfaringer, der nu sætter den teologiske dagsorden? Hvor er teologien på vej hen?

Kl.18.00-18.45:

Gudstjeneste i Domkirken

Kl.19.00-21.00: Festmiddag i Folkekirkens Hus med fællessang og musikalske indslag.

1. årgang

a) Gammel Testamente.

Med udgangspunkt i læsningen af de første 11 kapitler af Første Mosebog diskuteres den såkaldte urhistorie – om verdens tilblivelse og menneskeslægtens oprindelse. Derefter gennemgås dele af patriarkhistorien (Kap. 12-50): Guds løfter til sit folk som det gennemgående tema og inddragelse af tekster fra det øvrige gamle testamente.

b) Ny Testamente.

Der undervises i den nytestamentlige tidshistorie og det Nye Testaments baggrund. Desuden læses Paulus' første brev til korintherne, dels for at få en nærmere forståelse af stridsspørgsmålene i de første kristne menigheder, dels for at blive klar over grundene til de teologiske standpunkter, Paulus indtog.

c) Systematisk teologi.

Den systematiske teologi forsøger at eftertænke temaer fra læsningen af de bibelske tekster og sætte dem ind i en større og nutidig sammenhæng. På første årgang diskuteres – i systematisk sammenhæng – grundlæggende temaer som trosbekendelse, dåb og nadver samt forholdet mellem Gud og det onde.

2. årgang

a) Ny Testamente

Markusevangeliet, som er det ældste evangelium, læses med henblik på dets forståelse af Jesus som Guds søn. Undervejs inddrages tekster fra Matthæus og Lukas. Centrale teologiske temaer som evangeliernes tilblivelse, evangelieforskningen, metoder, synoptisk oversigt, Markusevangeliets særpræg, lignelser, underberetninger og Messiashemmeligheden, - belyses, analyseres og diskuteres. De sidste tre lørdage gennemgås Bjergprædikenen.

b) Kirkehistorie

Der gives en oversigt over hovedtræk i kirkens historie fra dens begyndelse, som kan læses i Apostlenes gerninger, til den katolske kirke i middelalderen, Luthers reformation, op til i dag.

c) Systematisk teologi (kun efterår)

I forlængelse af nogle centrale bibelske tekster, hvor lidelsen spiller en stor rolle, ser vi på, hvordan lidelsens problem er blevet opfattet og udlagt frem til i dag.

d) Etik (kun forår)

Om foråret gives en oversigt over centrale etiske positioner op gennem tiderne ud fra spørgsmålet: Hvordan begrundes etisk argumentation?

3. årgang

a) Gammel Testamente (kun efterår)

Her gives en gennemgang af profetlitteraturens væsen og hensigt. Iflg. første Mosebog blev Israel udvalgt til det redskab, som Gud vil bruge til at hente verdens folkeslag tilbage til sig med. Profeterne holdt jøderne fast på at leve op til denne udvælgelse, og det lys, det Nye Testamente kaster tilbage på disse forestillinger, vil også blive diskuteret.

b) Kirkekundskab (kun forår)

Spørgsmål som: Hvad er kirkens kendetegn iflg. Det nye Testamente? Hvad er den evangelisk-lutherske kirkes særpræg? Hvorfor ser folkekirkens gudstjeneste ud som den gør? – vil blive gennemgået og drøftet, og vi læser bekendelsesskrifterne: folkekirkens fælles læregrundlag.

c) Ny Testamente

Om efteråret læses Johannesevangeliet: det fjerde og noget anderledes end de tre øvrige (synoptiske) evangelier. Vi læser med særlig henblik på, hvordan der fortælles om Jesus som den, der gør undere og dermed giver tegn på sin herlighed. Jesus-billedet her sammenlignes med det, man finder i Markusevangeliet. Om foråret læses Paulus' brev til romerne med vægt lagt på Paulus' placering mellem jøder og hedninger og den betydning, det har for hans teologiske tænkning.

d) Systematisk teologi

Kristendommens kernebudskab er, at Gud frelser mennesker ved Jesus fra Nazareth, som både er sandt menneske og sand Gud. Dette budskab eller denne tanke har gennem tiderne ændret form, forståelse og forkyndelse, afhængig af hvor vægten er blevet lagt, - på det menneskelige eller det guddommelige.

Vi indkredser tidens og teologiens tanker.

4. årgang - Tema: Alle tiders Kætteri

Efter flere år med fejring af reformationen og "den rette lære", er tiden nu kommet til at rette blikket imod "alle tiders kætteri". I TVUs program for 4.årgang i sæsonen 2018/19 vil vi se på nogle af de religiøse strømninger, som på forskellige måder har formet kristendommen i kampen for "sandheden"

6. oktober 2018:

Martin Schwarz Lausten, Professor emer., dr.theol. Københavns Universitet:
"Kættere i kirken"

Lige fra kirkens første tid har den måttet foretage opgør med kættere, dvs. mennesker som fremførte synspunkter, som stred mod kirkens almindeligt vedtagne lære. Men dertil kom, at kætterne som regel hævdede, at det var dem selv, som repræsenterede den sande kristendom. Hvordan afgjorde kirken, om noget var kætteri? Hvordan forsvarede man sig mod kættere? Og hvorfor brugte man henrettelser og andre grusomme straffe mod dem? Disse emner behandles i første afdeling. I anden afdeling samles interessen om de samme emner inden for den danske kirke, hvor særligt markante kættersager

fra reformationen til nyere tid omtales og vurderes.

27. oktober 2018:

Søren Holst, Lektor ved bibelsk eksegesi, Københavns Universitet:

Kultkritik i GT og i middelhavsområdet i oldtiden.

"Barmhjertighed eller slagtofre?"

Templet var en af grundpillerne i den gammeltestamentlige religion. Det var dér, præsterne bragte de ofre, som udgjorde en vigtig del af kommunikationen mellem Israel og folkets Gud. Derfor virker det nærmest kættersk, når flere af profeterne tilsyneladende afviser tempelgudstjenesten og dens ofre – eller i hvert fald kritiserer dem sønder og sammen: "Troskab ønsker jeg, ikke slagtofre; kundskab om Gud, ikke brændofre", sagde profeten Hoseas på Guds vegne. Og ifølge Esajas var Gud led og ked af israeliternes ofre og fik nærmest kvalme ved lugten af røgen, der steg op fra alteret.

Hvad er overhovedet meningen med ofrene ifølge Det Gamle Testamente? Og hvad får profeterne til at vende sig kritisk imod tempelgudstjenesten? Mente

de bogstaveligt, at templet kunne undværes? Og hvordan hænger kritikken sammen med jødedommens udvikling, Dødehavsrullerne, og kristendommens opståen? Hvad er det 'rigtige', og hvad er det 'kætterske'? Det skal vi alt sammen se nærmere på i dagens to foredrag.

17. november 2018:

Kasper Bro Larsen, Lektor, og Ph.d Århus Universitet med fokus på Det nye Testamente og kristendommens tilblivelse:

Kætterske konflikter i den kristne historie.

Markion - oldkirkens mest succesfulde kætter.

Mange kristne i dag er markionitter uden at vide det. Markion var en rigmand, der omkring år 140 ankom til Rom med teologiske ambitioner og en stor pose penge. Markion ville skære kristendommens jødiske rødder over. Den gammeltestamentlige gud var en ond og millimeterretfærdig gud, mens Jesus' Gud var den sande og kærlige Gud. Derfor skulle kristne lade være med at læse Det Gamle Testamente. Modpolen til Markion var de såkaldte

ebjonitter. De holdt fast i Moseloven og mente, at kristendommen var den sande form for jødedom. Endelig var der de proto-ortodokse, dvs. dem, hvis synspunkt siden kom til at sejre. De formulerede en slags kompromis. Men i kristendommens historie er der aldrig kommet en endelig løsning på problemet. For hvad skal kristne egentlig bruge Det Gamle Testamente til?

8. december 2018:

Niels Grønkjær, valgmenighedspræst, Dr. Teol.:

Kirken mellem gnosticisme og ortodoksi.

Kætter er noget man bliver gjort til af dem som vil være sikre på at de selv indestår for den rette lære. Ved roden af kristendommen sidder dens urfjende, den såkaldte gnosis, som opererer med en række dualismer: mellem denne verden og en hinsidig, mellem menneskets sjæl og legeme, mellem skabergud og forløsergud. Det er imod denne gnosis at 'katholicismen', den normdannende teologi, udformes. Men kan den overvindes? Med det spørgsmål vil foredraget redegøre for Augustins teologi, også i et længere perspektiv.

5. januar 2019:

Årstein Justnes, Professor ved institut for Religion, filosofi og historie i Agder, Norge:

Det religiøse uden religion. Tomhed møder fylde. Moderne mindfulness og religiøsitet sat i religionshistorisk perspektiv.

I vores stressede samfund retter mange mennesker sig til nye åndelige teknikker, som har gamle rødder. Mindfulness handler om at være opmærksom på en bestemt måde – med hensigt, i øjeblikket og ikke-dømmende. Men hvor kommer mindfulness fra, og hvad er den religionshistoriske baggrund for begrebet og fænomenet? Hvordan var den urkristne spiritualitet i forhold til jødiske spiritualitetsformer - som vi bl.a. hører om i tekstfund fra Qumran? Hvad er forholdet mellem kristen spiritualitet, bønnepraksis, Christfulness og mindfulness? Hvordan kan man være religiøs uden religion, og hvorfor er en sådan grænsedragning vigtig for mange moderne mennesker? Og hvad er egentlig sekulær buddhisme, og hvorfor er mange sekulære buddhister i vor tid optaget af at finde tilbage til den historiske Buddha? Oplægget holdes på norsk med bløde konsonanter og humor.

26. januar 2019:

Martin Herbst, præst, forfatter og foredragsholder: Sunde og syge fællesskaber. Med afsæt i mit 20årige engagement og brud med Moon-bevægelsen skal vi se nærmere på følgende:

1. oplæg: Mit livs omvej.

Hvorfor valgte jeg som ung gymnasieelev at ofre familie, venner, uddannelse og en lovende sportskarriere for at gå helhjetet ind i Moon-bevægelsen?

Hvorfor arbejdede jeg i døgn drift med pengeindsamling og hvervning af nye medlemmer, og hvorfor blev jeg ved i næsten 20 år?

Hvorfor besluttede jeg til sidst at bryde med alt det, jeg havde levet og åndet for?

Hvordan får man en ny begyndelse, når alt det, man troede på, er styrtet i grus?

2. Oplæg: Sunde og syge fællesskaber.

Hvor går grænsen mellem et sundt og et sygt fællesskab?

Hvordan kan man beskrive det usunde fællesskabs kendetegn uden at forfalde til stereotypisering?

Hvad godt kan man lære af en kætterbevægelse som Moon-bevægelsen?

Hvordan hjælper man mennesker til at erkende det usunde i noget, der på mange måder er godt?

Hvad står Moon-bevægelsen for?
Hvad gør den til en esoterisk/kættersk bevægelse?

*Martin Herbst, Mit Livs Omvej, København, Lindhardt og Ringhof, 2009.
Martin Herbst, Sunde og syge fællesskaber, Frederiksberg, Alfa, 2013.*

**16.februar 2019:
Thomas Hoffmann: Koran og Bibel.
Er Islam kætteri?**

Forelæsningsstilet: Koranen og Bibelen: intertekstuelle familieligheder og – stridigheder ved Prof. mso, Phd. Thomas Hoffmann

I denne forelæsning vil vi identificere og analysere forskellige koraniske referencer (direkte og indirekte) til Bibelen og dens beslægtede litteratur (apokryffe bibeltekster, rituelle/dogmatiske bibeltekster m.m.) af såvel jødisk som kristen proveniens. En gennemgående 'paradoksal' tese vil være, at Koranens brug og genbrug af det bibelske tekstunivers er allestedsnærværende, men også markant fraværende. Hvorfor, må vi spørge? I den forbindelse skal vi se nærmere på Koranens polemiske stil og forkyndelsessigte, som bl.a. involverer beskyldningen om, at jøder og kristne har misforvaltet, ja ligefrem manipuleret med deres egne bibeltek-

ster. Samtidig vil vi også se nærmere på de tekstuelle mødesteder og partielle anerkendelser af 'de andre' (i form af jøder og kristne), som Koranen også opererer med. Formålet med forelæsningen og de fælles læsninger vil ikke være case-building for eller imod Koranen, men vil tilstræbe at formidle emnets kompleksitet på en sådan vis, at også tvivl og åbenhed sættes i spil.

**9.marts 2019:
Viggo Mortensen: Det globale og det multireligiøse.
Kristendom under forandring.**

Vore planlæggere og profeter er allerede begyndt at tale om 2050. Hvordan vil verden se ud i 2050? En del af os vil ikke være der til den tid for at kontrollere, om det opfyldes, hvad de siger, men derfor kan det godt være en interessant øvelse at forestille sig fremtiden. For det har uden tvivl betydning, for de afgørelser vi træffer nu. For eksempel på religionens område. I 2049 vil den Danske Folkekirke fylde 200 år, hvis den da eksisterer til den tid. Som oplæg til foredraget skriver Viggo Mortensen: "Danmark har en årtusind gammel kultur dybt præget af kristendommen. Korset i flaget, Kristus i passet og § 4 i Grundloven er levende vidnesbyrd

herom. Eller er det? Symbolerne er der, men en viden om, hvad de står for, er svindende. Den danske Folkekirke blev til i og med Grundloven af 1849. Dens ordning fremgik af en enhedskultur præget af et religiøst og politisk røre. En syntese blev skabt mellem religion, etnicitet og kultur. Nu lever vi i en krisetid præget af et multireligiøst opbrud. Den danske syntese er udfordret af den mangekulturelle og mangleligiøse udvikling, som nationen har gennemgået de sidste 50 år. Mangfoldige religiøse møder finder sted. Er det en trussel eller en berigelse? Det er i hvert fald en udfordring og en anledning til selvbesindelse. Barometeret står på foranderlig. Det er derfor en temmelig sikker forudsigtelse, at hvis Den danske Folkekirke får lejlighed til at fejre sit 200 års jubilæum i 2049, så vil den se ganske anderledes ud end i dag."

Viggo Mortensen var indtil 2012 professor på Aarhus Universitet. Han har været leder af Center for Multireligiøse Studier og Det Danske Pluralismeprojekt, hvor han intensivt har beskæftiget sig med religiøse forandringsprocesser lokalt og globalt og deres indvirkning på kristendommens fremtid.

Sidste undervisningsdag

9. marts 2019

Program for dagen:

09.00-09.30

Morgenkaffe i Domkirkens krypt

09.30-09.45

Morgenandagt i Domkirken

10.00-11.45

1. lektion

11.45-12.00

Pause

12.00-14.00

2. lektion

14.00- 16.00

Fælles afslutningsfrokost
i Folkekirkens Hus

Hvad tror vi på? 2018

Folkekirkens hus i Aalborg vil danne ramme om en samtale om selve det at tro. Vi ønsker at skabe et rum for refleksion over Gud i tiden og stille spørgsmålet: Hvordan er kristendommens udtryk i dag? Over flere sæsoner sættes trosbekendelsens udsagn på spidsen: Forsagelsen, skabelsen, inkarnationen, ånden/kirken i verden. Der inviteres til en fordomsfri debat om bekendelsens postulat. Hvilken betydning har bekendelsens ord ind i en nutidig kontekst?

I 2015 begyndte vi med forsagelsen af det vi ikke tror på.

I 2016 behandlede vi den første trosartikel: Vi tror på Gud Fader den almægtige.

I 2017 satte vi fokus på den anden trosartikel: Vi tror på Jesus Kristus.

I 2018 skal det handle om:

Vi tror på Helligånden

Som sædvanlig har vi bedt fire skarpe tænkere om at give deres bud på trosbekendelsens nutidige betydning:

Vi tror på:

- Helligånden

Marlene Printz Jellesen,
seminarielektor Aalborg.
Onsdag den 26/9 kl. 19:30 Salen i
Folkekirkens hus

- Den hellige, almindelige kirke,

Thomas Reinholdt Rasmussen,
provst i Hjørring
Mandag den 22/10 kl. 19:30 Salen i
Folkekirkens hus

- De helliges samfund, syndernes forladelse

Nicolai Halvorsen, studenterpræst KU
Onsdag den 28/11 kl. 19:30 Salen i
Folkekirkens hus

- Kødets opstandelse og det evige liv

Jette Bendixen Rønkilde, postdoc ÅU
Mandag den 10/12 kl. 19:30 Salen i
Folkekirkens hus

*Foredragene udgives efterfølgende
i essay form. Første og anden sæson er
trykt - se programmets bagside!*

Teologisk voksenundervisning

Undervisningsafgift

Teologisk Voksenundervisning i Aalborg Stift drives som aftenskole i henhold til lov om støtte til folkeoplysning. Undervisningsgebyret for sæson 2019 - 2020 er 1150 kr. pr. deltager. Pensionister bosat i Aalborg kommune kan deltage til reduceret pris: 700 kr. Deltagere fra andre kommuner må søge deres egen kommune om evt. tilskud.

Tilmelding

Som noget nyt i år sker tilmelding og betaling elektronisk, som bekrævet nedenfor. (Er dette svært for dig, ringer du til Lone Brønnum Djernis 9812 2711, som gerne hjælper dig)

Tilmelding til undervisningen på årgangene 1, 2, 3 og 4 sker ved, at du går ind på Aalborg Stifts hjemmeside www.aalborgstift.dk - og klikker på dette link:

<http://bit.ly/deltagertilmelding>

Sådan gør du, når du har åbnet linket:

1. Klik på det hold du skal deltage på i listen til venstre.
2. ALLE skal i år oprette sig som "Nyt medlem"! (Brug derfor IKKE rubrikken "allerede medlem" - den kan du få lov til at bruge næste år, når du ER i systemet, som "medlem")
3. Klik på den orange knap "Tilmeld" i det grå felt.
4. Indtast dine oplysninger. Det er meget vigtigt at indtaster mobilnummer og e-mail adresse. Sæt også kryds i rubrikkerne "Jeg ønsker at modtage nyheder" OG "Jeg accepterer handelsbetingelserne"
5. Klik "Tilmeld" og følg betalingsvejledningen. Du modtager nu en mail som bekræftelse, der også indeholder den adgangskode, du fremover kan bruge ved tilmeldinger - altså næste år.

Vi forsager...

HVAD TROR VI PÅ?

*Vi tror på
Gud Fader*

HVAD TROR VI PÅ?

Hvad tror vi på?

Folkekirken i Aalborg vil danne ramme om en samtale om selve det at tro. Vi ønsker at skabe et rum for refleksion over Gud i tiden og stille spørgsmålet: Hvordan er kristendommens udtryk i dag? Over flere sæsoner sættes trosbekendelsens udsagn på spidsen: Forsagelsen, skabelsen, inkarnationen, ånden/kirken i verden. Der inviteres til en fordomsfri debat om bekendelsens postulat. Hvilken betydning har bekendelsens ord ind i en nutidig kontekst?

***Foredragene udgives
efterfølgende i essay form.
Første og anden sæson er trykt
og sælges for kun kr. 50,-***